

KOMISIA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

Brusel, 22.10.2007
KOM(2007) 642 v konečnom znení

OZNÁMENIE KOMISIE RADE A EURÓPSKEMU PARLAMENTU

Správa o pokroku v plnení stratégie trvalo udržateľného rozvoja za rok 2007

{SEK(2007) 1416}

OBSAH

1.	Úvod.....	3
2.	Zabezpečenie konzistencie medzi stratégiami EÚ a partnerstvo medzi jednotlivými aktérmi.....	4
3.	Hodnotenie pokroku dosiahnutého v rámci kľúčových úloh	4
3.1.	Zmena klímy a čistá energia	4
3.2.	Trvalo udržateľná doprava	5
3.3.	Trvalo udržateľná spotreba a výroba	7
3.4.	Zachovanie a riadenie prírodných zdrojov.....	8
3.5.	Verejné zdravie	10
3.6.	Sociálne začlenenie, demografia a migrácia	11
3.7.	Chudoba vo svete	12
4.	Prierezové politiky	13
4.1.	Vzdelávanie a odborná príprava.....	13
4.2.	Výskum a vývoj	13
4.3.	Finančné a ekonomické nástroje	14
5.	Partnerská spolupráca.....	14
5.1.	Komunikácia, mobilizácia aktérov a znásobovanie úspechu.....	14
5.2.	Dosahovanie výsledkov	15
6.	Záver	16

1. Úvod

V roku 2005 Európska rada stanovila zásady, ktoré majú Európu viesť na ceste trvalo udržateľného rozvoja. Tieto zásady zahŕňajú trvalú potrebu podporovať hospodársku prosperitu založenú na ekonomike, ktorá je inovatívna, konkurencieschopná a ekologicky efektívna, súčasnú ochranu životného prostredia a zlepšovanie jeho kvality a presadzovanie rovnosti a sociálnej súdržnosti v rámci solidarity so zvyškom sveta. V roku 2006 Európska rada prijala obnovenú stratégiu trvalo udržateľného rozvoja, ktorá pre EÚ stanovuje jednotný, konzistentný plán na účinnejšie dodržiavanie týchto zásad a splnenie základného cieľa trvalo udržateľného rozvoja zakotveného v zmluve. Tento plán pozostáva zo siedmich kľúčových úloh, ktoré je potrebné riešiť, ak má Európa na ceste trvalo udržateľného rozvoja napredovať a udržať súčasnú úroveň prosperity a blahobytu. Tento plán priznal, že ciele stratégie trvalo udržateľného rozvoja možno dosiahnuť jedine na základe úzkeho partnerstva s členskými štátmi, a preto zaviedol nový postup kontroly a podávania správ, do ktorého je zapojená Komisia a členské štáty.

Predkladaná správa o pokroku je prvým hodnotením vyplývajúcim z tohto nového pracovného postupu. Hodnotí výsledky na ceste k plneniu siedmich hlavných cieľov a uvádza politické iniciatívy, ktoré k týmto výsledkom prispeli, a to na úrovni EÚ i členských štátov. Pretože na základe jednoročných údajov by nebolo možné vyhodnotiť jednoznačné trendy, ako východiskový rok pre meranie pokroku v rôznych oblastiach sa použil rok 2000.

Táto správa poskytuje prvý náčrt aktuálnej situácie.¹ Poukazuje na relatívne malý reálny pokrok. Povzbudivejšie je prijímanie politických iniciatív tak na úrovni EÚ, ako aj na úrovni členských štátov. Napríklad zmena klímy a trvalo udržateľná energia sa stali hlavnými prioritami domácej i medzinárodnej agendy EÚ. Tento ďalekosiahly pokrok na úrovni politik by mal priniesť reálne výsledky v nasledujúcich rokoch. Zdá sa, že medzi rôznymi aktérmi dochádza k stále väčšiemu približovaniu sa z hľadiska priorít: EÚ, členské štáty, občianske skupiny, MVO a podnikateľská sféra sa čoraz viac zameriavajú na rovnaké otázky a plnenie rovnakých cieľov.

Hodnotenie poskytuje základ pre diskusiu vedenú na fórach venovaných rôznym sektorovým politikám v nadväznosti na svetový samit o trvalo udržateľnom rozvoji z roku 2002 a v rámci koordinácie stratégie trvalo udržateľného rozvoja. Táto diskusia sa zaoberá potrebou upraviť smerovanie či tempo politických iniciatív, s dlhodobejším zámerom úpravy cieľov a prehodnotenia požadovaných výsledkov.

¹ V zmysle požiadaviek Rady vychádza analýza pokroku v plnení stratégie trvalo udržateľného rozvoja z rôznych zdrojov: z národných správ poskytnutých národnými koordinátormi pre stratégiu trvalo udržateľného rozvoja ako sa stanovuje v stratégii trvalo udržateľného rozvoja EÚ, z monitorovacej správy Eurostatu založenej na ukazovateľoch trvalo udržateľného rozvoja s východiskovým rokom 2000, z pracovného dokumentu útvarov Komisie, ako aj zo štúdie nezávislých poradcov.

2. ZABEZPEČENIE KONZISTENCIE MEDZI STRATÉGIAMI EÚ A PARTNERSTVO MEDZI JEDNOTLIVÝMI AKTÉRMÍ

Jednou z kľúčových požiadaviek stratégie z roku 2006 bolo zapojenie všetkých aktérov – EÚ, členských štátov na národnej, regionálnej a miestnej úrovni, ako aj občianskej spoločnosti a podnikateľskej sféry – v rámci partnerstva, aby sa zabezpečilo zameranie na rovnaké priority a dosiahnutie konzistencie medzi jednotlivými oblasťami politiky. Ide o dlhodobý proces, skúsenosti prvého roka implementácie stratégie však potvrdzujú, že je to možné.

Hodnotenie preukázalo, že zabezpečenie konzistencie medzi oblasťami politiky je ťažkou úlohou na všetkých úrovniach riadenia. Na úrovni EÚ je úlohou dosiahnuť zosúladenie základného dlhodobého cieľa trvalo udržateľného rozvoja so zameraním sa na kvalitu života, rovnosť medzi generáciami a dlhodobú životaschopnosť európskej spoločnosti a strednodobého cieľa rastu, konkurencieschopnosti a zamestnanosti v rámci lisabonskej stratégie. Agenda v oblasti energie a zmeny klímy je dobrým príkladom zosúladenia tohto strednodobého a dlhodobého strategického cieľa. Ďalším príkladom je jednotný trh, ktorý ukazuje, ako môže otvorenie trhu, ak je sprevádzané sociálnymi a environmentálnymi opatreniami, podporiť rast a blahobyt. Program EÚ zameraný na zlepšenie právnej úpravy takisto prispel k zabezpečeniu konzistencie medzi oblasťami politiky, a to požadovaním systematického hodnotenia ekonomického, sociálneho a environmentálneho vplyvu všetkých hlavných politických iniciatív.

3. HODNOTENIE POKROKU DOSIAHNUTÉHO V RÁMCI KĹÚČOVÝCH ÚLOH

Táto časť je venovaná hodnoteniu súčasnej situácie v každej zo siedmich prioritných oblastí stratégie trvalo udržateľného rozvoja. Uvádzajú sa v nej opatrenia prijaté na úrovni EÚ i členských štátov pri plnení cieľov politiky. Všetky úlohy sú navzájom prepojené, takže riešenia v rámci jednej z nich majú vplyv na tie ostatné a vzájomne sa podporujú.

3.1. Zmena klímy a čistá energia

EÚ napreduje v znižovaní emisií skleníkových plynov a prognózy naznačujú, že Spoločenstvo splní svoj cieľ podľa Kjótskeho protokolu, ak členské štáty v najkratšom možnom čase zavedú a budú implementovať svoje ďalšie plánované politiky a opatrenia pri súčasnom raste ekonomiky EÚ.

V roku 2005 sa emisie skleníkových plynov v rámci EÚ-15 znížili o 2 % v porovnaní s hodnotou východiskového roka podľa Kjótskeho protokolu.

Plnenie cieľov Kjótskeho protokolu si bude vyžadovať zvýšené využívanie obnoviteľných zdrojov energie. Celková spotreba obnoviteľných zdrojov energie v rámci EÚ-27 v priebehu deväťdesiatich rokov rástla priemerným tempom 3,2 % ročne, ktoré sa v období rokov 2000 až 2005 zvýšilo na 4,1 %. Napriek tomuto nárastu podiel obnoviteľných zdrojov energie na konečnej spotrebe energie dosiahol v roku 2005 v dôsledku pomerne vysokej miery rastu hrubej domácej spotreby len 8,5 %. Priemerný ročný rast nie je postačujúci na dosiahnutie cieľa na rok 2010 na úrovni 12 % celkovej spotreby. Podiel biopalív v rámci EÚ-27 predstavoval v roku

2005 iba 1,08 %, čo je podstatne menej než cieľová hodnota na rok 2010 na úrovni 5,75 %.

Na úrovni EÚ bol v tejto oblasti zaznamenaný významný perspektívny vývoj politiky, ku ktorému prispela hlavne nová integrovaná politika zmeny klímy a energie prijatá Európskou radou v marci 2007, ktorá stanovuje ambiciózne záväzné ciele na rok 2020 v oblasti znižovania skleníkových plynov, využívania obnoviteľných zdrojov energie a podielu biopalív. Medzi ďalšie iniciatívy patrí akčný plán energetickej efektívnosti (október 2006) a postup v oblasti zachytávania a skladovania uhlíka.²

Takmer všetky členské štáty už prijali národné stratégie v oblasti zmeny klímy, či už ako samostatné stratégie alebo v rámci národných balíkov politiky v oblasti energie. Niektoré z nich zriadili osobitné kancelárie a vedecké rady, ktoré sa majú otázkou zmeny klímy zaoberať (Spojené kráľovstvo, Švédsko). Niektoré prijímajú iniciatívy v oblasti zdaňovania. V roku 2007 bolo prijatých 23 národných alokačných plánov podľa smernice o obchodovaní s emisiami, ktorými sa emisie znižujú na 1903,43 Mt ročne namiesto 2101,64 Mt podľa pôvodného návrhu členských štátov.

Na plnenie cieľov v oblasti zmeny klímy a energie v rámci dohodnutých termínov je potrebné pokračujúce úsilie, ktoré si bude vyžadovať neustálu snahu o zabezpečenie úspešnosti systému obchodovania s emisiami, podporu obnoviteľných zdrojov energie a trvalo udržateľného používania biopalív a vypracovanie stratégií a plánov prispôsobenia sa zmene klímy.

3.2. Trvalo udržateľná doprava

Európa zatiaľ nenastúpila cestu trvalo udržateľnej dopravy. Energetická spotreba v doprave používaná ako ukazovateľ dopytu v doprave rástla v rámci EÚ-27 v priebehu rokov 2000 až 2005 priemerným tempom 1,3 % ročne, t. j. len o niečo pomalšie než priemerná miera rastu HDP na úrovni 1,7 % za rovnaké obdobie, čo nenaznačuje reálne známky oddelovania.

Emisie skleníkových plynov v doprave sa neustále zvyšujú, s priemerným ročným tempom rastu 1,2 % v období rokov 2000 až 2005 v rámci EÚ-27. V roku 2004 bola domáca doprava pôvodcom 21 % celkových emisií skleníkových plynov v rámci EÚ-15. V rokoch 1990 až 2004 jej podiel stúpol o 26 %, pričom emisie z väčšiny ostatných sektorov sa v priebehu rovnakého obdobia znížili. Priemerná hodnota emisií CO₂ na kilometer tvorených novými osobnými automobilmi sa v období rokov 2000 až 2004 v rámci EÚ-15 plynule znižovala priemerným ročným tempom 1,3 %. Toto tempo zmeny je však pomalšie než v predchádzajúcom desaťročí a nie je postačujúce na splnenie cieľa na roky 2008/2009 na úrovni 140 gramov na kilometer či cieľa na rok 2012 na úrovni 120 gramov na kilometer.

Cieľ zabezpečenia vyváženého prechodu na spôsoby dopravy, ktoré sú šetrnejšie k životnému prostrediu, sa nesplnil. Podiel cestnej dopravy v rámci vnútrozemskej nákladnej dopravy v EÚ-27 naďalej stúpal, i keď pomerne pomaly, a od roku 2000 dosiahol 76,5 % v roku 2005. Počet osobokilometrov na automobily zaznamenal

² Oznámenie z 10. januára s názvom „Obmedzenie globálnej klimatickej zmeny na 2 stupne Celzia: postup do roku 2020 a neskôr“ a „Energetická politika pre Európu“.

v rámci EÚ-15 určitú stabilizáciu, v roku 2004 bol však ešte na úrovni 84,8 % celkovej vnútrozemskej osobnej prepravy. Dopravné preťaženie na cestách sa zvyšuje.

Pozitívny však bol pokrok dosiahnutý pri znižovaní znečisťujúcich emisií z dopravy, s poklesom emisií v rokoch 2000 až 2004 v priemere o 4,4 % ročne v prípade prekurzorov ozónu a o 4,2 % v prípade častíc.

Podobne, napriek rastu cestnej dopravy, bolo zaznamenané plynulé znižovanie počtu smrteľných nehôd v EÚ-27 aj v EÚ-15. EÚ-15 je na dobrej ceste k splneniu navrhovaného cieľa zníženia počtu smrteľných nehôd do roku 2010 na polovicu oproti roku 2000, EÚ-27 však mierne zaostáva.

Medzi kľúčové výsledky vývoja politiky EÚ patrí strednodobé hodnotenie bielej knihy o doprave vypracované Komisiou; Zelená kniha o mestskej mobilite, prijatie nariadení (známych ako normy Euro 5 a 6), ktoré stanovujú prísnejšie normy pre automobily a ľahké úžitkové vozidlá; návrhy Komisie na zmenu a doplnenie smernice o kvalite palív a smernice 2003/96, ktorá sa týka minimálnych sadzieb spotrebnej dane pre motorovú naftu a na zahrnutie letectva do systému obchodovania s emisiami EÚ. Prijatý bol balík pre liberalizáciu v železničnej doprave a uskutočnila sa revízia právneho rámca služieb verejnej dopravy.

Členské štáty prijímajú celú škálu opatrení na zabezpečenie trvalo udržateľnejšej dopravy a spôsobov dopravy, ktoré sú šetrnejšie k životnému prostrediu. Len zopár členských štátov (Fínsko) vypracovalo stratégie v oblasti dopravy. Ostatné zapracovali otázku trvalo udržateľnej dopravy do iných stratégií (napr. národné stratégie územného plánovania či financovania – Írsko, Taliansko). Ďalšie iniciatívy siahajú od vyberania mýta za kamióny (Rakúsko) po modernizáciu cestnej infraštruktúry a dane (Bulharsko). Niektoré členské štáty prijali fiškálne opatrenia na stimuláciu znižovania emisií skleníkových plynov, ktorými podporujú menšie vozidlá s nižšou spotrebou (Dánsko, Belgicko), alternatívne palivá (Rumunsko) a biopalivá (Rakúsko, Bulharsko) a poskytujú oslobodenie od spotrebnej dane (Dánsko), daňové subvencie (Maďarsko) a finančné stimuly (Taliansko). Niektoré členské štáty zaviedli miestne rýchlostné obmedzenia a systémy záchytných parkovísk „park-and-ride“ (Rakúsko, Malta). Mnohé prijímajú opatrenia na podporu prechodu na multimodálne spôsoby dopravy, ktoré sú šetrnejšie k životnému prostrediu (Dánsko, Maďarsko), tak pre osobnú (Česká republika), ako aj nákladnú dopravu (Holandsko). Iniciatívy v oblasti verejnej dopravy zahŕňajú investičné schémy v železničnej doprave (národnej, regionálnej a prímestskej), cestné poplatky a špecifické iniciatívy na podporu používania bicyklov (Rakúsko, Bulharsko, Dánsko, Francúzsko, Taliansko, Spojené kráľovstvo). Pokiaľ ide o bezpečnosť na cestách, niektoré prijali národné stratégie bezpečnosti na cestách (Česká republika, Grécko), iné sa sústredili na lepšiu kontrolu vozidiel (napr. Bulharsko) a prísnejšie systémy rýchlostnej kontroly (Francúzsko).

Môžu sa prijímať ešte ďalšie kroky. Medzi opatrenia, ktoré by členské štáty mohli prijať, patria podpora technológií umožňujúcich efektívne využívanie paliva, ekologickejšie pohonné hmoty a spôsoby dopravy, ktoré sú šetrnejšie k životnému prostrediu a energeticky menej náročné; sprísňovanie noriem pre emisie znečisťujúcich látok a intenzitu skleníkových plynov pre všetky spôsoby dopravy; pokračujúce vyvíjanie mapovania hluku a opatrenia na zníženie dopravného hluku

pri zdroji; spustenie akcie v oblasti mestskej mobility a optimálne využívanie logistiky; vypracovanie metodológie pre spoplatňovanie infraštruktúry.

3.3. Trvalo udržateľná spotreba a výroba

Trvalo udržateľnú spotrebu a výrobu je vo všeobecnosti veľmi ťažké spoľahlivo merať. Hlavný ukazovateľ „produktivita zdrojov“ však poukazuje na oddelenie materiálnej spotreby od hospodárskeho rastu. Okrem toho stále viac podnikov vykazuje environmentálne správanie a počet trvalo udržateľných výrobkov a služieb na trhu sa rýchlym tempom zvyšuje. Napriek tomuto pokroku však existuje nevyužitý potenciál. Napríklad v EÚ je priemerná materiálna náročnosť približne 1 kg/EUR, čo je o niečo menej než v Spojených štátoch, zato však dvakrát viac ako v Japonsku³. EÚ by mohla nákladovo efektívnym spôsobom ušetriť minimálne 20 % svojej súčasnej energetickej spotreby, čo zodpovedá 60 miliardám EUR ročne, alebo súčasnej energetickej spotrebe Nemecka a Fínska spolu.

EÚ prijala niekoľko iniciatív zameraných na hodnotenie, stimuláciu a podporu trvalo udržateľnej výroby a spotreby: implementovala aspekty ekodizajnu v rámci smernice o výrobkoch využívajúcich energiu; prijala akčný plán environmentálnych technológií EÚ⁴; a pokračovala v práci na systéme overovania environmentálnych technológií. EÚ za podpory členských štátov pokračuje v skvalitňovaní environmentálneho označovania a environmentálnych monitorovacích systémov. Počet výrobkov, ktoré majú environmentálnu značku, je však naďalej malý a využívanie systému riadenia a auditu životného prostredia (EMAS) je veľmi obmedzené, pričom počet registrovaných spoločností EMAS sa odhaduje na 5 000 (z celkového počtu zhruba 29 miliónov spoločností pôsobiacich v EÚ).

Členské štáty majú rôzne stratégie a akčné plány zaoberajúce sa otázkami trvalo udržateľnej spotreby a výroby. Prebieha množstvo propagačných kampaní a akcií zameraných na podporu trvalo udržateľnej spotreby, medzi ktoré patrí príručka Spojeného kráľovstva o ekologickejšom živí a jeho kampaň „Počíta sa každý krok“, ďalej súťaže na školách presadzujúce trvalo udržateľnú spotrebu (Rakúsko) a kampaň „Ekologická zodpovednosť“ (Dánsko).

Verejné orgány v celej EÚ prijímajú opatrenia na stimuláciu a podporu spoločenskej zodpovednosti podnikov. V Holandsku bola založená špeciálna nadácia (CSR Netherlands), ktorá ma na starosti výmenu poznatkov a skúseností. Spoločnosti kótované na francúzskej burze cenných papierov sú zo zákona povinné uvádzať vo svojich výročných správach informácie týkajúce sa sociálnych a environmentálnych otázok.

Desať členských štátov prijalo národné akčné plány ekologického verejného obstarávania, pričom niektoré si stanovili národné ciele v tejto oblasti. V Holandsku má byť verejné obstarávanie do roku 2010 trvalo udržateľné na 100 %. Spojené kráľovstvo prijalo Plán trvalo udržateľného obstarávania. Švédsku rada pre riadenie životného prostredia, spoločnosť spoluvlastnená ústrednou a miestnou vládou a Konfederáciou švédskych podnikateľov, poskytuje odborné znalosti, školenia

³ Správa EHP, *Trvalo udržateľné využívanie a riadenie prírodných zdrojov*, č. 9/2005.
⁴ http://ec.europa.eu/environment/etap/pdfs/comm_pdf_com_2007_0162_f_en_acte.pdf.

a internetový nástroj pre verejných obstarávateľov, ktorí chcú do svojich technických špecifikácií zahrnúť environmentálne požiadavky.

Členské štáty aktívne podporujú podnikateľskú inováciu a využívanie environmentálnych technológií. Založené boli spoločné vládne a podnikateľské subjekty na posilnenie podnikateľských príležitostí a rozvoj environmentálnych technológií (Švédsko, Spojené kráľovstvo). Niektoré členské štáty zlepšujú prístup k financovaniu environmentálnych technológií, vrátane poskytovania finančných stimulov (Spojené kráľovstvo) a udeľovania cien za inováciu jednotlivým podnikom (Taliansko). Slovinsko zriadilo centrum excelentnosti pre environmentálne technológie. Celkom 21 členských štátov dokončilo cestovné mapy na implementáciu akčného plánu environmentálnych technológií.

Aj v tejto oblasti je však možné urobiť viac. Najbližšie opatrenia zahŕňajú implementáciu prístupu založeného na integrovanej politike výrobkov, posilnenie ekologického verejného obstarávania, revíziu EMAS a systémov environmentálnych značiek a podporu výskumu v oblasti výrobkov a výrobných postupov s nižšou spotrebou zdrojov.

3.4. Zachovanie a riadenie prírodných zdrojov

Táto úloha sa týka viacerých oblastí. Pokrok pri znižovaní celkového využívania neobnoviteľných prírodných zdrojov sa meria pomocou domácej materiálnej spotreby. V rokoch 2000 až 2004 sa domáca materiálna spotreba znižovala v priemere o 0,8 %, čo znamenalo zvrátenie trendu pomalého priemerného rastu na úrovni 0,1 % ročne v období rokov 1990 až 2000⁵. V rokoch 2000 až 2004 sa produktivita zdrojov zvýšila o 2,3 %. U niektorých prvkov tejto úlohy, vrátane efektívneho využívania zdrojov, lesníctva a produkcie odpadu, bol zaznamenaný určitý stupeň stability. Určité druhotné ukazovatele v oblasti biodiverzity, ako trendy v zásobách niektorých rýb, však vyvolávajú značné znepokojenie.

⁵ Monitorovacia správa EUROSTAT-u z roku 2007.

Situácia týkajúca sa špecifických zdrojov ako voda, vzduch a pôda, ako aj pokiaľ ide o biodiverzitu a rybné hospodárstvo, je rôznorodá a zložitá, pričom často chýbajú úplné údaje za EÚ-27. Zdá sa, že v rokoch 2000 až 2003 väčšina členských štátov, za ktoré sú údaje k dispozícii, znížila záťaž na vodné zdroje a obmedzila čerpanie podzemných vôd. Situácia v prípade povrchových vôd je nejasná. Určitý pokrok nastal v zlepšovaní kvality ovzdušia, a to na základe zníženia škodlivých emisií z dopravy – prekursorov ozónu, okysličujúcich látok a jemných častíc – v rokoch 1990 až 2004. Kvalita pôdy sa ďalej zhoršuje, pretože zmena klímy zvyšuje emisie skleníkových plynov z pôdy a riziko erózie, zosuvov pôdy, salinizácie a úbytku organických látok. Znižovanie zásob rýb je naďalej problematické. Značný podiel rýb vylovených vo vodách, ktoré spravuje EÚ, pochádza zo zásob, ktoré sú už pod bezpečnou biologickou hranicou, najmä v prípade vysoko hodnotných druhov (biele ryby). Trendy v prípade zásob rýb žijúcich na morskom dne a bentických rýb ako treska, platesa a morský jazyk, naďalej vzbudzujú obavy. Zatiaľ čo sa zdá, že bežné populácie vtákov sa stabilizujú, nedávna štúdia poukazuje na ohrozenie 15 % európskych cicavcov, pričom ďalších 9 % sa k statusu ohrozených druhov približuje. Populácie 27 % európskych cicavcov sa znižujú. Iba 8 % populácií cicavcov rastie.

Kľúčové iniciatívy EÚ na podporu zachovania zdrojov a biodiverzity zahŕňajú prebiehajúcu implementáciu rámcových smerníc o kvalite ovzdušia a vodných zdrojoch, ako aj smernice o vtácoch a biotopoch, implementáciu nového Európskeho fondu pre rybné hospodárstvo, tematickú stratégiu ochrany pôdy a „Iniciatívu vynútiteľnosti práva, správy a obchodu v lesníctve (FLEGT)“.

Väčšina členských štátov sa snažila zlepšovať riadenie obnoviteľných prírodných zdrojov a zabráňovať ich nadmernému využívaniu, a to najmä v oblasti poľnohospodárstva, lesníctva, rybného hospodárstva, podpory biodiverzity, vodného hospodárstva a odpadového hospodárstva. Všetky aktívne implementujú rámcové smernice o odpadoch, kvalite ovzdušia a vodných zdrojoch. Zameranie aktivít sa v jednotlivých členských štátoch prirodzene líši, nové členské štáty sa napríklad viac zaoberajú čistením odpadových vôd. Niektoré členské štáty (Rakúsko, Nemecko) vypracovali akčné plány týkajúce sa surovín, ktorých cieľom je zlepšiť efektívne využívanie zdrojov. Väčšina z nich prijala špecifické opatrenia na zastavenie ubúdania biodiverzity a určenie oblastí Natura 2000. Výsledky plnenia cieľov v oblasti biodiverzity a určovania oblastí NATURA sa medzi jednotlivými členskými štátmi podstatne líšia. Index dostatočnosti miest určených podľa smerníc o biotopoch však dosiahol 93 % v rámci EÚ-15 a 82 % v rámci EÚ-25, pričom mnohé členské štáty oznámili, že svoje siete dokončili, resp. čoskoro dokončia.

Najbližšie opatrenia by mali zahŕňať celkové výraznejšie zohľadňovanie vplyvu na biodiverzitu v rámci politík a programov (vrátane preskúmania stavu spoločnej poľnohospodárskej politiky); pokračujúce zameranie pozornosti na implementáciu rámcových smerníc o odpadoch, kvalite ovzdušia a vodných zdrojoch; dokončenie siete chránených oblastí NATURA 2000 na súši aj na mori a zabezpečenie jej účinného riadenia a financovania; posilnenie účinnosti medzinárodného riadenia v oblasti biodiverzity. Cieľ EÚ týkajúci sa zastavenia ubúdania biodiverzity do roku 2010 a príspevku k výraznému zníženiu svetovej miery ubúdania biodiverzity do roku 2010 sa nesplní, pokiaľ sa nevyvinie podstatné ďalšie úsilie. Členské štáty majú osobitnú zodpovednosť, aby prostredníctvom lepšieho plánovania zosúladiли využívanie pôdy a rozvojové potreby so zachovaním biodiverzity a služieb týkajúcich sa ekosystému.

3.5. Verejné zdravie

Európania žijú nielen dlhšie, ale väčšiu časť svojho života nemajú vážne zdravotné problémy. Menej ľudí umiera na chronické ochorenia. Neustále sa znižuje počet prípadov závažných pracovných úrazov.

Pozitívnym však určite nie je, že ochorenia súvisiace so životným štýlom ako obezita či duševné choroby sú narastajúcim problémom. V závislosti od krajiny malo v roku 2003 nadváhu či obezitu od 30 do 64 % mladých mužov vo veku od 25 do 34 rokov a od 12 do 47 % mladých žien. Podiel ľudí vo veku nad 65 rokov, ktorí trpia nadváhou alebo obezitou, je podstatne vyšší, a to od 62 do 80 %. Obezita zvyšuje riziko cukrovky typu 2, kardiovaskulárnych chorôb, niektorých druhov rakoviny, ako aj horšieho zdravotného stavu v dôsledku bolestí chrbta a depresie. *Priame náklady* v súvislosti s obezitou v EÚ v období deväťdesiatych rokov sa odhadujú od 1 % výdavkov na zdravotnú starostlivosť v Holandsku po 3,1 – 4,2 % v Nemecku a 6 % v Belgicku.

Fajčenie je aj naďalej dôvodom zdravotných problémov. V roku 2003 bolo pravidelnými fajčiarmi 26 % Európanov, z toho 32 % mužov a 21 % žien.⁶

Pokiaľ ide o duševné zdravie, pri celkovom poklese miery samovrážd sa ročne vyskytuje 60 000 samovrážd, čo preyšuje počet Európanov, ktorí sa stali obeťami smrteľných dopravných nehôd. Okolo 11,5 % Európanov trpí duševnou poruchou. Problémy v oblasti duševného zdravia stoja EÚ v súčasnosti prinajmenšom 3 – 4 % HDP. Svetová zdravotnícka organizácia predpokladá, že po srdcových chorobách bude do roku 2020 druhým svetovým ochorením depresia.

Nerovnosti v oblasti zdravia merané rozdielmi v dĺžke života medzi jednotlivými sociálnymi skupinami sa pohybujú od 4 až 6 rokov medzi mužmi do 2 až 4 rokov medzi ženami. V niektorých krajinách sú tieto rozdiely podstatne vyššie (10 rokov) a zdá sa, že v mnohých krajinách sa táto medzera v posledných troch desaťročiach ešte prehĺbila. Väčšina členských štátov, ktoré pristúpili k EÚ v máji 2004 má výrazne horšie zdravotné ukazovatele než štáty, ktoré boli členmi ešte pred týmto pristúpením.

Kým väčšina opatrení politiky sa prijíma na úrovni členských štátov alebo na miestnej úrovni, EÚ prijala niekoľko iniciatív, ktoré sa priamo týkajú verejného zdravia: preskúmanie možností všeobecného označovania potravín a nutričnej hodnoty; Biela kniha o „Stratégii riešenia zdravotných problémov súvisiacich s výživou, nadváhou a obezitou v Európe“; akčný plán boja proti HIV/AIDS v rámci Európskej únie a susedných štátov; návrh rámcovej smernice o trvalo udržateľnom využívaní pesticídov a nová stratégia EÚ v oblasti zdravia a zvierat na roky 2007 – 2013.

Členské štáty aktívne plnia iniciatívy na obmedzenie ochorení súvisiacich so životným štýlom, pripravenosť na pandémiu a zlepšenie narábania s chemickými látkami. Neposkytli však podrobné informácie o svojich krokoch v oblasti legislatívy týkajúcej sa potravín a krmív, zdravia zvierat, duševného zdravia či znižovania

⁶ Monitorovacia správa EUROSTAT-u z roku 2007 a zdroje GR Komisie, ako aj medzinárodné zdroje vrátane Svetovej zdravotníckej organizácie.

nerovností v oblasti zdravia. Existujú len obmedzené dôkazy o dobrej spolupráci v oblasti verejného zdravia medzi jednotlivými ministerstvami a medzi jednotlivými sektormi.

Vo všeobecnosti je potrebné, aby EÚ a členské štáty pokračovali v opatreniach na obmedzenie nárastu chorôb súvisiacich so životným štýlom. Neustála pozornosť by sa mala venovať zdraviu a životnému prostrediu (vplyv chemikálií a znečistenia ovzdušia). Pretrvávajúce nerovnosti v oblasti zdravia v Európe si vyžadujú ďalšiu pozornosť na úrovni EÚ i členských štátov.

3.6. Sociálne začlenenie, demografia a migrácia

Trvalo udržateľná Európa musí zabezpečiť solidaritu medzi generáciami a v rámci nich, a tým všeobecne zvýšiť kvalitu života. Je znepokojujúce, že 16 % obyvateľstva EÚ je vystavených riziku chudoby, pričom obzvlášť zraniteľnými skupinami sú deti, slobodní rodičia a starší ľudia. Integrácia zostáva v mnohých členských štátoch problémom, pričom v niektorých členských štátoch obyvateľstvo pochádzajúce z iných krajín trpí trvalo vysokou nezamestnanosťou. Miera nezamestnanosti mladých ľudí je stále vysoká a veľký počet absolventov škôl predstavuje problém v mnohých členských štátoch.

Na druhej strane je pozitívne, že celková nezamestnanosť klesá a mierny pokrok sa dosiahol pri zabezpečovaní sociálnej a územnej súdržnosti, hoci medzi najbohatšími a najchudobnejšími regiónmi EÚ existujú v bohatstve výrazné rozdiely. Systémy sociálnej ochrany sa modernizujú vzhľadom na demografickú zmenu. Ženy sa čoraz viac zúčastňujú na pracovnej sile a priemerný vek odchodu jednotlivcov do dôchodku rastie. Členské štáty uskutočňujú reformy systémov dôchodkového zabezpečenia a zdravotnej starostlivosti.

V boji proti sociálnemu vylúčeniu a chudobe je hlavným nástrojom politiky EÚ otvorená metóda koordinácie. Najnovšie iniciatívy zahŕňajú nový rámec Rady pre sociálnu ochranu a sociálne začlenenie, novú cestovnú mapu na roky 2006 – 2010 v oblasti rovnosti medzi mužmi a ženami a oznámenie týkajúce sa demografickej budúcnosti Európy. Rozsiahly plán politiky v oblasti legálnej migrácie (pozostávajúci z rámcovej smernice a štyroch špecifických smerníc) sa bude implementovať v rokoch 2007 – 2009.

Všetky členské štáty predložili stratégie sociálnej ochrany a sociálneho začlenenia na roky 2006 – 2008 obsahujúce tieto tri oblasti. Rozsah a časový harmonogram plnenia demografických výziev sa medzi jednotlivými krajinami značne líši, tak ako samotné politické opatrenia.

Ďalšia činnosť v tejto oblasti by sa mala zamerať na zabezpečenie trvalej udržateľnosti systémov sociálnej ochrany, zdravotnej starostlivosti a dôchodkového zabezpečenia so zreteľom na demografické trendy. V rámci širších stratégií v oblasti pracovného trhu budú členské štáty musieť pokračovať v implementácii opatrení, ktoré zvýšia účasť žien, starších a mladších pracovníkov, ako aj migrantov na pracovnom trhu. Flexibilita, ktorá poskytuje vyvážený prístup k flexibilným zmluvným pracovným podmienkam pri súčasnom poskytovaní primeranej podpory jednotlivcom, sa formuje v rámci reakcie členských štátov na tieto výzvy. Členské štáty by mali takisto pokračovať vo formulovaní komplexných stratégií

celoživotného vzdelávania, politiky efektívneho pracovného trhu a moderných systémov sociálneho zabezpečenia.

3.7. Chudoba vo svete

Určité povzbudzujúce výsledky sa dosiahli pri plnení miléniových rozvojových cieľov. Chudoba vo svete klesla od roku 2000 takmer o 4 %, čo znamená, že 134 miliónov ľudí sa vymanilo zo závažnej chudoby. Miera ukončenia základnej školskej dochádzky sa zvýšila zo 78 % v roku 2000 na 83 % v roku 2005. Zlepšuje sa kvalita a účinnosť pomoci. Tlak na trvalú udržateľnosť životného prostredia je však naďalej veľký, najmä prístup ku kľúčovým zdrojom ako voda, drevo či orná pôda, s potenciálne dramatickými účinkami na živobytie najchudobnejších ľudí a mohol by byť príčinou konfliktov.

Na druhej strane, 1 miliarda ľudí stále žije v extrémnej chudobe. Ani jeden rozvojový región nesplnil cieľ týkajúci sa znižovania detskej úmrtnosti a jedna tretina všetkých detí v rozvojových krajinách je podvyživená alebo nedorastená. Polovica ľudí z rozvojových krajín nemá prístup k lepšej hygiene. Po znížení príspevkov ORP/HND v rámci EÚ-15 okolo roku 2000 došlo k ich prudkému nárastu, konkrétne z 0,32 % na 0,44 % v rokoch 2000 až 2005. Tento rast sa však v roku 2006 zastavil, keď podiel ORP/HDP zaznamenal mierny pokles na 0,43 % a EÚ mierne zaostala na svojej ceste k splneniu strednodobého cieľa na rok 2010.

Zaznamenaný bol pokrok vo vývoji politiky na úrovni EÚ. V decembri 2005 sa tri inštitúcie EÚ dohodli na „Európskom konsenze o rozvoji“, ktorý odstraňovanie chudoby stavia do centra zamerania rozvojovej politiky EÚ. EÚ je najväčším darcom pomoci na svete a prioritou jej stratégie EÚ – Afrika je spolupráca s Afrikou (Spoločná stratégia EÚ – Afrika z roku 2007). EÚ je prostredníctvom svojej susedskej politiky takisto veľmi aktívna v stredozemskej oblasti, ako aj v oblasti spolupráce s Latinskou Amerikou a Áziou. Bolo prijaté množstvo nových iniciatív politiky zameraných na posilnenie koordinácie a konzistencie pomoci EÚ.

Päť rokov po svetovom samite o trvalo udržateľnom rozvoji (2002) bol zaznamenaný iba mierny pokrok v dosahovaní niekoľkých cieľov stanovených na tomto samite. EÚ a členské štáty sa však zaviazali aktívne podporovať trvalo udržateľný rast na celosvetovej úrovni a zabezpečovať, aby vnútorné a vonkajšie politiky EÚ boli v súlade s celosvetovým trvalo udržateľným rozvojom. Ide o veľmi široký cieľ, pričom členské štáty majú tendenciu zameriavať sa skôr na špecifické témy alebo geografické regióny, ktoré majú pre ne osobitný význam.

Pokiaľ ide o objem pomoci, stále je možné dosiahnuť strednodobý cieľ na rok 2010 na úrovni 0,56 % a posunúť sa tak k dosiahnutiu miléniového rozvojového cieľa do roku 2015 na úrovni 0,7 % HND. Je však zrejmé, že na dosiahnutie tohto cieľa bude potrebné podstatné ďalšie úsilie. Zostáva splniť mnoho úloh, vrátane ďalšieho rozvoja využívania podpory zo všeobecného rozpočtu ako mechanizmu poskytovania pomoci; riešenia rastúceho problému environmentálnych migrantov a vnútorne vysídlených osôb; zvyšovania zapojenia členských štátov do iniciatív v oblasti vodných zdrojov a lesníctva; zabezpečenia dostatočného zohľadnenia environmentálneho prvku trvalo udržateľného rozvoja pri rozdeľovaní pomoci; vytvorenia medzinárodného systému riadenia životného prostredia, ktorý môže prispieť k trvalo udržateľnému rastu a zabezpečenia prispievania obchodnej politiky

k trvalej udržateľnosti. Ďalšia spolupráca a koordinácia pomoci je zjavne nevyhnutná, ak má EÚ významne prispieť k dosiahnutiu miléniových rozvojových cieľov.

4. PRIEREZOVÉ POLITIKY

4.1. Vzdelávanie a odborná príprava

Vzdelávanie a odborná príprava sú nevyhnutnými predpokladmi prípravy občanov na dosahovanie cieľov trvalo udržateľného rozvoja. Pracovný program Vzdelávanie a odborná príprava 2010 je rámcom politiky pre európske opatrenia v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy, v rámci ktorého sa členské štáty dohodli na piatich kľúčových ukazovateľoch, ktoré majú byť splnené do roku 2010. Patrí medzi ne zníženie počtu žiakov ukončujúcich školskú dochádzku predčasne, zvýšenie úrovne gramotnosti u 15-ročných a zvýšenie počtu absolventov s ukončeným vyšším stredným vzdelaním. Cieľom programu je zlepšiť kvalitu a prístup pre každého. Členské štáty sa čoraz viac zaoberajú týmito problémami a začleňujú úlohy trvalo udržateľného rozvoja do svojich vzdelávacích systémov. Rast podielu celoživotného vzdelávania v rámci EÚ-25 zo 7,5 % v roku 2000 na 9,6 % v roku 2006 v rámci EÚ-25 je vzhľadom na barcelonský cieľ na úrovni 12 % do roku 2010 povzbudzivý.

4.2. Výskum a vývoj

Výskum a technologický vývoj je pre vypracovanie inovatívnych a perspektívnych riešení potrebných na dosiahnutie skutočného pokroku v rámci siedmich kľúčových úloh nevyhnutný. Podľa údajov Eurostatu investície v oblasti výskumu a vývoja z hľadiska percentuálneho podielu na HDP v rokoch 2000 až 2005 stagnovali, a to na úrovni 1,9 % v roku 2005 v rámci EÚ-15 a 1,4 % v rámci EÚ-25, t. j. ďaleko od cieľa EÚ do roku 2010 na úrovni 3 % HDP.

Jedným z hlavných cieľov siedmeho rámcového programu v oblasti výskumu a vývoja spusteného v januári 2007 je mobilizácia európskeho výskumu pre trvalo udržateľný rozvoj.⁷ V roku 2007, ktorý bol prvým rokom implementácie, sa 40 % požadovaných opatrení spoločného výskumu priamo alebo nepriamo týka úloh stratégie trvalo udržateľného rozvoja EÚ. Boli navrhnuté dve spoločné technologické iniciatívy, „Čistá obloha“⁸ a „Palivové články a vodík“⁹. Úlohami stratégie trvalo udržateľného rozvoja EÚ sa priamo zaoberalo aj pätnásť technologických pracovných skupín a štrnásť sietí ERANET. Komisia vypracovala usmernenia pre využívanie daňových stimulov a verejného obstarávania na podporu investícií vo výskume realizovanom v súkromnom sektore a preskúmala rámec štátnej pomoci na podporu činnosti v oblasti výskumu, vývoja a inovácie.

⁷ Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 1982/2006/ES z 18. decembra 2006 o siedmom rámcovom programe Európskeho spoločenstva v oblasti výskumu, technického rozvoja a demonštračných činností (2007 – 2013) – odôvodnenie 29 a príloha I.

⁸ KOM(2007) 315 v konečnom znení.

⁹ KOM(2007) 571 v konečnom znení.

Podľa správ predložených členskými štátmi väčšina národných politík v oblasti výskumu využíva výskum a vývoj v rámci Európskeho výskumného priestoru na plnenie siedmich kľúčových úloh stratégie trvalo udržateľného rozvoja.

Komisia sa bude naďalej snažiť, aby výskum a vývoj prispieval k trvalo udržateľnému rozvoju a aby sa plne využívali synergie medzi lisabonskou stratégiou pre rast a zamestnanosť a stratégiou trvalo udržateľného rozvoja EÚ.

4.3. Finančné a ekonomické nástroje

Na podporu trvalo udržateľného rozvoja sa na úrovni EÚ i členských štátov využíva široká paleta trhovo orientovaných nástrojov (dane a systém obchodovania s emisiami) a trhové stimuly v rámci jednotlivých politík (finančná podpora pre výskum, vývoj a inováciu a demonštráciu špecifických problémov). Existuje väčší potenciál na využívanie trhovo orientovaných nástrojov.

V marci 2007 Komisia prijala zelenú knihu o trhovo orientovaných nástrojoch na účely politiky v oblasti životného prostredia a energetiky a v priebehu roka 2008 preskúma smernicu o zdaňovaní v oblasti energetiky¹⁰ a začne skúmať, ako vymedziť subvencie, ktoré škodia životnému prostrediu, a postupne ukončiť ich poskytovanie. Komisia navrhla právne predpisy týkajúce sa reštrukturalizácie zdanenia osobných motorových vozidiel¹¹ a koordinácie zdanenia bezolovnatého benzínu a plynového oleja používaných ako motorové palivá.¹²

Európsky fond regionálneho rozvoja a Kohézny fond sú hlavnými finančnými nástrojmi EÚ, v rámci ktorých sa v období rokov 2007 – 2013 poskytuje značná finančná podpora pre kľúčové oblasti stratégie trvalo udržateľného rozvoja EÚ ako zmena klímy (9 miliárd EUR) a trvalo udržateľná doprava (36 miliárd EUR). Politika súdržnosti uplatňuje zásady trvalo udržateľného rozvoja týkajúce sa „zapojenia občanov“ a „konzistencie politiky a riadenia“, a to prostredníctvom zapojenia všetkých zainteresovaných subjektov na všetkých úrovniach verejnej správy, ako aj presadzovaním konzistentnej tvorby politiky v rámci rôznych sektorov.

5. PARTNERSKÁ SPOLUPRÁCA

5.1. Komunikácia, mobilizácia aktérov a znásobovanie úspechu

Stratégia trvalo udržateľného rozvoja EÚ môže byť efektívna a účinná, ak sa o nej primerane informuje a ak sa správne implementuje na všetkých úrovniach spoločnosti so zapojením občanov, podnikov a vlády. EÚ a členské štáty na tento účel uskutočnili rôzne akcie na zvýšenie povedomia a usporiadali konferencie venujúce sa špecifickým otázkam na témy ako sú zmena klímy, doprava a národné zdravie.

Zapojenie občanov (vrátane MVO) je konštruktívnym a dôležitým prínosom pre plnenie cieľov a implementáciu stratégie. Príkladmi sú Miestna agenda 21

¹⁰ Smernica Rady 2003/96/ES.

¹¹ KOM(2005) 261.

¹² KOM(2007) 52.

a Európska kampaň trvalo udržateľných miest a obcí. Na fóre zainteresovaných subjektov v rámci EHSV sa v máji 2007¹³ stretli skupiny občianskej spoločnosti, aby prediskutovali, ako môže samotná občianska spoločnosť pokračovať vo vypracúvaní konštruktívnych riešení v oblasti zmeny klímy.

Vedúce spoločnosti a podniky si začínajú uvedomovať konkurenčnú výhodu, ktorú im trvalo udržateľný prístup k podnikaniu prináša. Dow Jonesov index skupiny trvalej udržateľnosti¹⁴ potvrdzuje, že spoločnosti zahrnuté v tejto skupine podávajú pravidelne lepší výkon než tie, ktoré v skupine zahrnuté nie sú. Vedúce podniky prijímajú nové iniciatívy – Skupina európskych vedúcich spoločností (European Corporate Leaders Group) a Európska aliancia pre spoločenskú zodpovednosť podnikov (European Alliance for Corporate Social Responsibility) sú dvoma takýmito iniciatívami, ktoré zavádzajú nové inovatívne spôsoby zlepšovania environmentálneho a sociálneho správania podnikov.

5.2. Dosahovanie výsledkov

Stratégia trvalo udržateľného rozvoja z roku 2006 priniesla novú riadiacu štruktúru. Minulý rok si každý členský štát určil koordinátora stratégie trvalo udržateľného rozvoja a Komisia založila skupinu koordinátorov stratégie trvalo udržateľného rozvoja, ktorá spolupracuje aj s Európskou sieťou pre trvalo udržateľný rozvoj.

Eurostat prispel k monitorovaniu pokroku na základe komplexného súboru ukazovateľov trvalo udržateľného rozvoja, ktoré sú už lepšie zosúladené s prioritami a cieľmi obnovennej stratégie trvalo udržateľného rozvoja EÚ¹⁵. O týchto ukazovateľoch sa s Eurostatom pravidelne diskutuje.

Stratégia trvalo udržateľného rozvoja EÚ navrhla inštitucionalizovať partnerské revízie národných stratégií s cieľom lepšie identifikovať a vymieňať si dobré postupy v rámci procesu spoločného zdokonaľovania sa. Komisia na tento účel vypracovala príručku a v roku 2007 spolufinancovala partnerskú revíziu holandskej národnej stratégie trvalo udržateľného rozvoja. Táto revízia bola značným prínosom pre prebiehajúce úpravy holandskej stratégie trvalo udržateľného rozvoja a mala zjavný politický vplyv. Na rok 2008 sú naplánované ďalšie revízie.

V septembri 2006 EHSV zriadil stredisko pre monitorovanie trvalo udržateľného rozvoja¹⁶, ktoré vypracovalo stanovisko k dvojročnej správe o pokroku v plnení stratégie trvalo udržateľného rozvoja EÚ prijatej 11. júla 2007. Výbor regiónov vypracoval stanovisko k trvalo udržateľnému rozvoju podporujúcemu vzdelávanie, ktoré sa má prijať na jeseň 2007.

Členské štáty aktualizujú svoje národné stratégie a plánujú ich zosúladiť so stratégiou trvalo udržateľného rozvoja EÚ.

¹³ http://www.eesc.europa.eu/stakeholders_forum/index_en.asp.

¹⁴ Dow Jonesov index trvalej udržateľnosti zavedený v roku 1999 je prvým globálnym indexom, ktorý v celosvetovom meradle sleduje finančný výkon vedúcich spoločností zaoberajúcich sa trvalou udržateľnosťou.

¹⁵ Upravený zoznam ukazovateľov trvalo udržateľného rozvoja tvorí prílohu k pracovnému dokumentu útvarov Komisie o stratégii trvalo udržateľného rozvoja.

¹⁶ http://www.eesc.europa.eu/sections/sdo/index_en.asp.

6. ZÁVER

Závery zo zasadnutia Európskej rady v júni 2006 znamenali začiatok nového partnerstva medzi EÚ, členskými štátmi, občianskou spoločnosťou a podnikateľskou sférou zameraného na spoluprácu pri dosahovaní cieľov trvalo udržateľného rozvoja.

Táto správa o pokroku poukazuje na skutočnosť, že dosiahnutý reálny pokrok je malý, ale vývoj politiky na úrovni EÚ aj členských štátov sa v mnohých oblastiach výrazne zlepšil, najmä v oblasti zmeny klímy a čistej energie. Priority stanovené v stratégii z júna 2006 naďalej platia. Ako potvrdzujú mnohé príklady uvedené v tejto správe a jej prílohe, neustálu pozornosť je potrebné venovať implementácii v rámci všetkých prioritných oblastí.